

Eclesiastul - Comentarii Jean Koechlin

Cartea Eclesiastul poate fi rezumată prin aceste cuvinte ale Domnului Isus: „Oricui bea din apa aceasta îi va fi iarăși sete” (Ioan 4.13). Fântâna din Sihar este imaginea lumii aride și amăgitoare, unde nu se poate găsi o fericire de durată. Cea mai mare parte a oamenilor seamănă cu sârmana samariteancă. Nu sunt gata să primească apa vie, darul fără plată al Fiului lui Dumnezeu, decât după ce, de nenumărate ori, vor fi făcut experiența că „apa” de pe pământ nu poate în niciun fel potoli setea sufletului (comp. cu Ieremia 2.13). Ei bine, această experiență a fost făcută; ea se găsește consemnată în această carte pentru ca noi să nu mai avem nevoie să o începem din nou! Și a fost făcută de cineva care, prin înțelepciunea și prin măreția lui, era și calificat să cerceteze „tot ce se face sub ceruri” (v. 13). Eclesiastul (sau Predicatorul) nu este altul decât Solomon, împărat la Ierusalim. Mărturia lui are întotdeauna aceeași valoare, pentru că „nu este nimic nou sub soare” (v. 9). Multe lucruri, fără-ndoială, și-au schimbat înfățișarea, însă inima omului a rămas identică, iar consecințele păcatului sunt întotdeauna acolo: „Ce este strâmb nu poate fi îndreptat și ce lipsește nu poate fi numărat” (v. 15).

Eclesiastul și-a pus inima întâi să cunoască. Și câte lucruri pasionante a descoperit el în toate domeniile: în arte, în științe, în turism, în arheologie...! Astăzi, acestea sunt puse la îndemâna tineretului prin mijloace moderne. Cu cât mai mult înaintează însă înțeleptul în cercetările sale, cu atât mai arzătoare îi devin problemele și cu atât mai descurajat ajunge. Spiritul omenesc este prizonier între zidurile propriilor raționamente. Singur Cuvântul lui Dumnezeu eliberează gândirea și comunică adevărata cunoștință. Preocupare neplăcută, chinuitoare, obositoare! – aceasta a fost trista concluzie a înțeleptului (cap. 1.13,18; 12.12)! Atunci să nu ne mai gândim la altceva – vorbește el cu sine – decât la plăcerile vieții (cap. 2.1-3)! Însă și acolo experiența lui se întoarce în loc; deșertăciune și nesăbuintă sunt cuvintele care o rezumă de astă dată. Orice bucurie omenească este alterată din start de sentimentul că nu este durabilă (Proverbe 14.13). Ar putea atunci abundența de bunuri pământești să dea satisfacție? Cine oare avea oportunități mai mari decât Solomon să acumuleze și să administreze bogății, desăvârșind „lucruri mari”, pe care ambiția omenească nu încetează să și le propună? (2 Cronici 9.22...). Să ascultăm însă cum le apreciază el în final: „deșertăciune și goană după vânt” (v. 11).

„Ce folos are omul din toată truda...?” era prima întrebare pusă de Eclesiast (cap. 1.3). „Niciun folos” a răspuns versetul 11. În ce privește prezentul, se frământă, zilele lui sunt durere, iar îndeletnicirea lui, trudă; nici noaptea nu are odihnă (v. 22, 23). Iar cât despre viitor, realizează că nimic nu este stabil. În fața acestui tablou disperant (v. 20), ce va face copilul lui Dumnezeu? Lui nu-i este interzis să iubească viața și să vadă zile fericite aici, pe pământ. Aceasta însă nu va fi străbătând lumea în căutarea unei fericiri iluzorii. Partea lui este să împlinească aceste cerințe: „...să-și păzească limba de rău, ... să facă binele, ... să caute pacea...” (1 Petru 3.10,11; când nu suntem fericiți, îi acuzăm atât de liber pe alții!). Pe de altă parte, munca este necesară, dar ea trebuie făcută pașnic, împlinită pentru Domnul, nu pentru a ne servi propria ambiție (2 Tesaloniceni 3.12; Coloseni 3.23-25). Dragi prieteni, fie ca nimeni să nu se întrebe: Care este scopul muncii mele? Pentru că lucrurile nu au nicidecum aceeași înfățișare atunci când sunt privite în lumina soarelui ca atunci când sunt privite în lumina eternității. Numai veșnicia va arăta ce este cu adevărat de folos.

Dumnezeu rânduiește „timpul” tuturor făpturilor Sale. Astfel, El a determinat data nașterii noastre și pe cea a tuturor evenimentelor din viața noastră. Asemeni psalmistului, creștinul poate spune cu încredere: Doamne, „zilele mele sunt în mâna Ta” (Psalmul 31.15). La ceea ce El a făcut, „nu este nimic de adăugat ... și nimic de scăzut” (v. 14). „El a făcut orice lucru frumos la timpul său” (v. 11); creația a ieșit perfectă din mâinile lui Dumnezeu. Însă oricare-ar fi minunile încă vizibile astăzi în natură, noi tot nu o putem admira în splendoarea și în prospețimea ei străveche. Omul a întinat-o și a degradat-o prin răutatea lui (v. 16); a supus-o deșertăciunii (Romani 8.20). Spinii și pălămida îi aduc aminte de căderea lui (Geneza 3.8). În plus, în mijlocul naufragiului produs de păcat, omul însuși nu subzistă decât ca o tristă epavă a binecuvântărilor sale trecute. Și versetul 20 evocă, în cele din urmă, sentința din Geneza 3.19: „Țărână ești și în țărână te vei întoarce”. Acest „un timp pentru a muri” (v. 2) expiră pentru fiecare, adesea mult prea curând decât ne-am închipui. Drag cititor, dacă încă nu ești mântuit, să știi că de asemenea există un timp pentru a te întoarce la Dumnezeu, și acesta este astăzi!

Pentru ce nedreptatea? Pentru ce mizeria? Pentru ce asuprirea? Pentru ce conflictele de care este plină lumea? Se fac eforturi pentru a se soluționa aceste probleme prin doctrine sociale și economice; eforturi pentru a se remedia prin conferințe internaționale... Singura explicație adevărată însă nu este dată niciodată, pentru că omul, în orgoliul său, refuză să o recunoască: starea sa de păcat. Domnul, departe de a fi indiferent la toate aceste suferințe (Plângeri 3.34-36), Se folosește de necazul oamenilor pentru a Se arăta ca singurul Mângâietor adevărat (2 Corinteni 1.3; Isaia 51.12). Începând cu versetul 4, Predicatorul (Eclesiastul) analizează diferite forme ale „lucrului rău care se face sub soare” și de fiecare dată se face auzită concluzia: deșertăciune, goană după vânt, preocupare neplăcută (finalele v. 4, 6, 8, 16). Reflexiile lui au o deschidere generală; până și lumea le recunoaște adesea înțelepciunea. Versetul 6 afirmă, de exemplu, că odihna duhului împreună cu o situație modestă valorează mai mult decât „amândouă mâinile pline” împreună cu chin (vezi și 1 Timotei 6.6). Dacă, din punct de vedere omenesc, o asociere oferă mai multe avantaje și chiar plăcere în muncă, în umblare sau în luptă (v. 9-12), pentru creștin, adevărata forță constă întotdeauna în comuniunea lui personală cu Domnul.

Versetele 1 și 2 reamintesc ce este cuvenit în prezența lui Dumnezeu. Să veghem ca atitudinea și ținuta noastră la străngerile frățești să fie respectuoase și modeste. Teama de Dumnezeu trebuie să-l caracterizeze pe cel credincios în orice moment și nu avem dreptul la nicio «destindere» (ieșire de sub această teamă de Dumnezeu), sub pretextul că astăzi suntem în libertatea harului. Începând cu versetul 10 se vorbește din nou despre bogății. „Cine iubește argintul nu se va satura de argint...”. Un avar seamănă cu unul care caută să-și potolească setea cu apă din mare. Cu cât bea mai mult, cu atât setea sa devine mai intensă. Așa este înșelăciunea bogățiilor (Matei 13.22). Avem impresia că ne servim de ban, dar în realitate noi suntem sclavul lui. Una din două: bogățiile ori sunt păstrate de cei care le stăpânesc, în detrimentul lor spiritual (v. 13), ori pier fără să fi fost de vreun folos cuiva (v. 14; Iacov 5.3)! În final, mai devreme sau mai târziu, omul va trebui la moarte să se despartă de ele (v. 15). «Un giulgiu de înmormântare nu are buzunare», a afirmat cineva. Comorile strânse în mormintele antice nu i-au urmat pe proprietarii lor dincolo. Versetele din 1 Timotei 6.17-19 cuprind reglementarea perfectă, pentru creștin, cu privire la această problemă a bogățiilor.

„În adevăr, orice om care stă în picioare este numai o suflare... În adevăr, omul umblă ca o umbră; în adevăr, se frământă în zadar, îngrămădește bunuri și nu știe cine le va strânge...”. Experiența Eclesiastului confirmă aceste certitudini din Psalmul 39.5,6. Omul, mediul lui,

activitatea lui, toate acestea sunt trecătoare. Numai sufletul său există pentru totdeauna și, în general, tocmai de suflet se ocupă cel mai puțin. „Toată truda omului este pentru gura lui”; sufletul nu i se satură cu bunuri (v. 7). Domnul ne relatează istoria celui bogat care-și înșela propriul suflet, oferindu-i bunuri pământești (Luca 4.4; 12.6-20). Nu avem o strângere de inimă când ne gândim la multitudinea de existențe irosite, la cumulumul de abilități și de energii consacrate, pentru ce? ... pentru a urmări încoace și încolo țeluri la fel de inconsistente și de trecătoare ca și vântul nestăpânit. Chinuindu-se astfel, fără odihnă (v. 5) și fără fericire (v. 6), aceste vieți vor fi trecut „ca o umbră” (v. 12) și totuși vor trebui să-l dea socoteală lui Dumnezeu. Creștini, aceasta trebuie să ne deschidă și nouă ochii! Nu vom mai avea ocazia să ne reîncepem viața. Să fie deci folosită în întregime pentru Domnul!

Predicatorul a cercetat lumea. Ce a văzut el pretutindeni? Deșertăciune, suferință, dezordine și nebulie. O întrebare se ridică atunci pentru Înțelept: cum trebuie să se comporte el într-o asemenea stare de lucruri în care nu poate schimba nimic? Sub formă de maxime care amintesc de cartea Proverbe, Ecclesiastul ne dă acum sfaturi ale înțelepciunii și ale chibzuinței. Să nu ne ferim de casa de jale (v. 2-4)! Ea ne va aduce aminte de cât de firavi suntem și ne va da un plus de seriozitate. Vederea durerii altora ne va sensibiliza inimile și poate ne va inspira cuvinte de simpatie, potrivite să îndrepte spre Domnul gândul celor întristați. Să urmărim și alte recomandări: „Nu te grăbi să te mânie în duhul tău”. Mânia este deseori fiica grabei și merge însoțită de nebulie (v. 9). „Nu spune: Cum se face că zilele de mai înainte erau mai bune decât acestea?” (v. 10; Judecători 6.13). «Să nu credem că astăzi este mai dificil să-L urmărim pe Domnul decât în zilele părinților sau ale bunicilor noștri... Resursele pe care aceștia le-au găsit în Cuvântul Său și în comuniunea cu El ne stau și nouă la dispoziție pentru a ne conduce într-o lume care, din punct de vedere moral, nu s-a schimbat.» (G.A.).

Ce semnifică recomandarea pe care o găsim în versetul 16? Cumva că riscăm să devenim prea riguroși în umblarea noastră? Cu siguranță nu înseamnă aceasta! Nu vom avea niciodată o conștiință prea sensibilă. Există însă un pericol căruia îi cad victimă deseori cei de curând întorși la Dumnezeu: acela de a fi exagerați în atitudinile sau în cuvintele lor, acestea depășind măsura credinței pe care o au. În același timp îi critică cu ușurință pe ceilalți creștini, iar aceasta pur și simplu deoarece încă nu se cunosc pe ei înșiși (Romani 12.3). Versetul 21 ne prezintă cealaltă latură, a criticilor cărora, de data aceasta, noi înșine le suntem ținta. Dacă avem aprobarea Domnului, nu trebuie să le punem la inimă. „Cel care se teme de Dumnezeu iese din toate” (v. 18), este învățat să facă față situațiilor celor mai periculoase. Printre aceste pericole, versetul 26 menționează „femeia a cărei inimă este (ca niște) lațuri ... și ale cărei mâini sunt lanțuri”. Cel care-l este plăcut lui Dumnezeu (adică acela care se teme de El și îl ascultă) poate avea încredere că va fi păzit și că va scăpa, dar „cel păcătos va fi prins de ea”. Două istorii opuse ilustrează acest avertisment: cea a lui Iosif (Geneza 39.7...) și cea, tragică, a lui Samson trădat de Dalila (Judecători 16.4...). Tineri creștini, să meditam mai mult asupra acestor două exemple!

„Pentru orice lucru este un timp și o judecată” (v. 6). Atunci când un candidat are de susținut un examen, două zile sunt importante: cea a probelor și apoi cea a rezultatelor. Timpul pe care Dumnezeu i-l alocă fiecăruia pe pământ corespunde celei dintâi dintre aceste zile; cea a judecății însă va veni inevitabil. Păcătosul, în inconștiența lui, profitând de faptul că „sentința împotriva unei fapte rele nu se execută imediat” (datorită răbdării lui Dumnezeu), înmulțește relele (v. 11) ... și nenorocirile (v. 6). „Omul nu-și cunoaște timpul” (cap. 9.12; Ieremia 8.6,7), nici „ce va fi” (v. 7), pe când înțeleptul, învățat de Dumnezeu, pricepe toate lucrurile (v. 1; 1 Corinteni 2.15,16). Asemeni lui Pavel, gândul referitor la tribunalul lui Hristos îi dă teamă. Înțelegând însemnătatea timpului actual, solemnitatea judecății (v. 5), el caută cu înflăcărare să-l fie plăcut Domnului (2 Corinteni 5.9-11). Ecclesiastul nu a avut, ca noi, revelația cu privire la viitor. El cunoștea, cu toate acestea, importanța acestei temeri de Dumnezeu și afirmă că „totul va fi bine pentru cei care se tem de Dumnezeu” (v. 12). Ei vor întâmpina probabil persecuția, dar nimeni nu va avea puterea să le întemnițeze duhul (v. 8, 9). Nimic nu-i va putea despărți de dragostea lui Hristos (Romani 8.35).

„Toate sunt la fel tuturor...” declară versetul 2. În viața fiecăruia, Dumnezeu îngăduie o succesiune de evenimente – pe care noi le numim, după caz, fericite sau nefericite – ca să vadă dacă vreunul dintre acestea va întoarce spre El inima făpturii Sale. De altfel, Domnul n-a promis niciodată că cel credincios va fi scutit de încercări după convertirea sa. Însă diferitele împrejurări din viață, care ne afectează sănătatea, munca sau familia, sunt ocazia de a arăta în ce fel credința creștină schimbă felul nostru de a le traversa. După un eșec la examen, de exemplu, acolo unde un tânăr necredincios va vorbi de neșansă sau de nedreptate, copilul lui Dumnezeu va recunoaște mâna sigură și înțeleaptă a Tatălui său ceresc. „Alergarea nu este pentru cei iuți, nici lupta pentru cei puternici” (v. 11; comp. cu Romani 9.16). Omul lui Dumnezeu este cel care le câștigă. 2 Timotei 4.7 ne prezintă un bătrân întemnițat, sărac, care-și isprăvisse alergarea și luptase lupta cea bună. Parabola omului sărac și înțelept (v. 13-15) ne îndreaptă privirile spre Isus. El ne-a eliberat de Vrajmașul cel puternic (comp. cu Evrei 2.14,15). Este o invitație pentru noi, acum, să nu fim nerecunoscători, nici uituci ca locuitorii acelei mici cetăți, ci să ascultăm cuvintele Sale (v. 15, 16; 1 Corinteni 11.24).

Să luăm bine seama la acest panou de avertizare din versetul 8: „pe cel care răstoarnă o împrejmuire îl mușcă un șarpe”. Dumnezeu a pus în jurul fiecăruia dintre noi bariere de protecție (de exemplu, autoritatea părinților sau a educatorilor). El știe ceea ce se află de cealaltă parte a împrejmuirii. Noi ne imaginăm uneori că sunt avantaje de care El ne privează. Dar nu! Ceea ce El dorește este ca noi să evităm o mușcătură periculoasă. Șarpele pândeste, și lui nu-i trebuie nicicum o spărtură largă pentru a se putea strecura. Puțin păcat, „puțină nebulie” (v. 1), de ajuns pentru a compromite mărturia copilului lui Dumnezeu (comp. cu 1 Corinteni 5.6) și pentru a înlocui mireasma lui Hristos cu mirosul greu al putrezirii (Galateni 6.8)! Nebunia celor care guvernează este deosebit de detestabilă (v. 5...). Ea are consecințe asupra tuturor celor care le sunt supuși: unii ajung victimele lor, alții ajung să le urmeze exemplul rău (de exemplu: 2 Împărați 21.9,16). Aceasta însă nu este un motiv pentru a vorbi de rău autorităților, nici măcar pentru a gândi rău despre ele (v. 20). Dimpotrivă, datoria noastră creștină este de a ne ruga pentru stăpâniri (1 Timotei 2.1,2). Versetul 12 ne vorbește despre Hristos, Cel Înțelept prin excelență. „Toți ... se minunau de cuvintele de har care ieșeau din gura Lui” (Luca 4.22).

„Fața apelor” ar putea părea locul cel mai puțin adecvat pentru a răspândi acolo pâinea (v. 1). Această pâine însă este Cuvântul vieții, iar apele ne vorbesc despre lume, în starea ei de tulburare și de agitație. Și este bine că Domnul ne cheamă să răspândim evanghelia cu larghețe (v. 2), fără să privim la greutatea (v. 4), fără să punem întrebări (v. 5; Ioan 3.8) și fără să slăbim ritmul (v. 6). Iar dacă avem tendința apoi să ne atribuim vreun merit, să ne amintim de sfârșitul versetului 5: „Dumnezeu, care face totul”. Versetul 3 evocă harul, esența evangheliei (Isaia 55.10,11), însă – în aceeași măsură, de fapt – anunță și judecata. „Bucură-te, tinere, în tinerețea ta, ... umblă pe căile inimii tale...” – este filosofia multor tineri nepăsători. Sfârșitul frazei însă este o adevărată provocare la a-i aduce să reflecteze: „... dar să știi că, pentru toate acestea, Dumnezeu te va chema la judecată” (v. 9). «Da, Dumnezeu îți va cere socoteală pentru fiecare nebulie de-a ta. Pentru cine și pentru ce ai trăit? „Toate acestea” nu se mărginesc la pământ. Există un Dumnezeu și acest Dumnezeu este Judecător.» (H.R.). Prieten

cititor încă neîntors la Dumnezeu, fie ca acest avertisment să te conducă la versetul 1 din capitolul 12!

„Adu-ți aminte de Creatorul tău în zilele tinereții tale” (v. 1). Acesta este momentul favorabil pentru a ne întoarce la Domnul și pentru a ne pune toate capacitățile în serviciul Său; cu vârsta, puterile scad și inima tinde să se împietrească. Versetele 2-7 evocă într-un mod alegoric bătrânețea și moartea. Vine și concluzia cărții, în mod tragic identică cu introducerea (v. 8; comp. cu cap. 1.2). Cât de mult ar trebui să-l mulțumim Domnului că această carte prezintă numai o latură a adevărului! La revelația Dumnezeului judecător (v. 14) se adaugă astăzi cea a Dumnezeului Mântuitor. Iată de ce, mai mult decât oricare alta, această parte a Scripturii nu trebuie separată de contextul Cuvântului divin! Diferitele „culegeri” ale Bibliei „sunt date de un singur Păstor”, toate dictate de același Duh (v. 11). Să lăsăm ca aceste cuvinte, toate împreună, asemeni unor „țepușe” sau „piroane înfipite”, să pătrundă în conștiința noastră, pentru a o face sensibilă la mântuire. Spre deosebire de cărțile oamenilor, Cuvântul lui Dumnezeu nu ne va obosi niciodată, dacă-l studiem cu rugăciune (v. 12). El ne va învăța care este „datoria oricărui om”: să se teamă de Dumnezeu și să păzească poruncile Lui. Toate celelalte nu sunt decât deșertăciune.

clickbible.org